

RISIKO VURDERING

Hvad er risikovurdering?

Fald og snublen, tunge løft, risiko for vold fra en passager eller risikoen for at blive påkørt af en truck. Der er risici forbundet med dit arbejde, og for at undgå, at du kommer til skade, er det vigtigt at få øje på alle risici og vurdere dem, så de kan forebygges.

En risikovurdering handler i bund og grund om at bruge sin fantasi til at forestille sig, hvilke risici, der er ved et bestemt stykke arbejde. Dernæst at holde risici op mod sandsynligheden for, at det kan ske, og endelig at vurdere, hvad man kan gøre for at forebygge det. For nogle falder det helt naturligt at gå rundt på arbejdspladsen og lave vurderingerne. For langt de fleste kræver det en vis form for viden, oplæring og erfaring. I mange situationer er det kun få sekunder, hvor man tænker:

- Hvad kan gå galt?
- Hvad gør jeg for, at det ikke går galt?
- Hvad hvis det alligevel går galt?

Det er arbejdsgivers ansvar at planlægge og tilrettelægge arbejdet, så det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Men der opstår løbende situationer, hvor det er vigtigt, at alle kan foretage en hurtig risikovurdering af en opgave, se eksemplerne på side 5.

Målgruppen er arbejdsmiljøorganisationen. I denne pjece får I en kort introduktion til risikovurdering og om, hvordan man kan gøre det i praksis. En risikovurdering kan også være en del af APV-opgaven.

BAU transport og engros

Branchearbejdsmiljøudvalget for transport og engros (forkortes BAU transport og engros) er det arbejdsmiljøforum, hvor arbejdsgiverorganisationer og arbejdstagerorganisationer indenfor transport og engros samarbejder om at fremme arbejdsmiljøforhold på branchens område.

Hjælp os med at gøre materialerne bedre!

BAU transport og engros anvender brugernes bedømmelse af materialerne til at blive bedre. Materialerne evalueres i en vis periode efter deres offentliggørelse. Alle kan bidrage til evalueringen på hjemmesiden

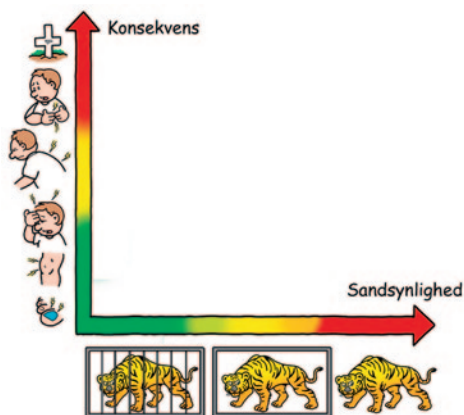
www.bautransport.dk

Hvad er en konsekvens og hvad er sandsynligheden?

Når en opgave skal risikovurderes, er der to væsentlige elementer: Konsekvensen af at noget går galt og sandsynligheden for, at det sker. Figuren illustrerer de to elementer.

Hvad er konsekvensen – en blå negl eller en alvorlig skade? Med andre ord skal I vurdere om konsekvensen er:

- Let skadelig
- Skadelig
- Særdeles skadelig

Hvad er sandsynligheden? Er tigeren i bur, i en indhegning eller fri? Med andre ord - hvor stor er sandsynligheden for, at noget går galt?

Figuren kan både bruges til den hurtige risikovurdering eller mere grundigt i forbindelse med en APV-opgave.

Når risikoniveauet er valgt ved hjælp af figuren ovenfor, kan I beslutte, hvilke foranstaltninger der skal træffes til at fjerne risikoen. I skal desuden vurdere, om der skal udarbejdes en handlingsplan til gennemførelse af foranstaltningerne.

Skemaet nedenfor viser en model, som I kan anvende til at beslutte, hvad I vil gøre ved risikoen.

Risiko kan ikke tolereres	En risiko, der ikke kan tolereres, må ikke være til stede i opgaven. Risikoen skal fjernes.
Moderat risiko	En moderat risiko skal fjernes eller nedsættes. Alternativt bør der opsættes mål for fjernelse. Risikoen skal fremgå af instruktionen således, at den kan håndteres ved udførelse af arbejdet.
Risiko kan tolereres	En risiko, der kan tolereres, bør medtages i forbindelse med fastsættelse af mål. Risikoen skal angives i instruktionen således, at den kan håndteres ved udførelsen af arbejdet.

VIGTIGT: Når I laver risikovurdering, er denne metode kun et hjælpeværktøj til at understøtte jeres vurderinger. I skal altid bruge jeres sunde fornuft!

Husk også at nær-ved-ulykker er "gratis point" – det kunne være gået rigtig galt. Sørg for, at det ikke sker.

Fire risiko-fyre

Der er ingen facitliste for risikovurderinger. Det kommer helt an på, hvilke risici medarbejdere og ledelse ser, og hvor alvorlige man vurderer dem til at være i forhold til den måde, man arbejder på i virksomheden.

Overordnet kigger man ved risikovurderinger typisk på, om man er i gang med et stykke planlagt arbejde, som man kender og ved hvordan er, eller om der er tale om ikke-planlagte opgaver, hvor man er nødt til at vurdere den konkrete risiko her og nu.

Denne pjeces handler om de situationer, hvor opgaven ikke er som planlagt, og man som medarbejder derfor i situationen skal vurdere risikoen ved det arbejde, man skal til at udføre. Men modellen kan, som nævnt, også bruges i APV arbejdet.

For at forstå, hvordan du formentlig selv vil vurdere en risiko i en given situation, er her fire typiske eksempler på fire risiko-fyre, som ofte ses i arbejdslivet:

”Den ligeglade”

Den ligeglade følger regler, fordi han skal, ikke fordi han forstår dem! Og hvis der ikke er nogen, der kigger, gør han tingene på sin egen måde. Hvis det går galt, ligger forklaringen altid et andet sted end hos ham.

”Den ligeglade” følger reglerne, hvis han ved, at han bliver kontrolleret, og at der er en konsekvens, der kan mærkes, hvis han træder ved siden af.

”Den reaktive”

”Den reaktive” følger reglerne, fordi han har set, det kan gå galt eller kender nogen, det er gået galt for.

”Den reaktive” følger reglerne ved, at han får kendskab til ulykker eller nær-ved-ulykker.

”Den beregnende”

”Den beregnende” følger normalt reglerne, men i en konkret situation kan han finde på at ”bøje” reglerne, hvis han vurderer, at risikoen er minimal.

”Den beregnende” følger reglerne, hvis de giver mening for ham, og han får viden om risikoen ved at ”bøje” reglerne.

”Den korrekte”

”Den korrekte” følger reglerne kritiskløst, og han forstår ikke, at man kan finde på at bryde reglerne.

”Den korrekte” kræver ikke yderligere motivation for at følge reglerne, men skal nogle gange bremses for ikke at medvirke til, at der laves regler, der ikke giver mening for dem, der skal leve efter dem.

Når I ved, hvilken risiko-type, du og dine kollegaer er, kan du bruge det til at vurdere, hvordan I skal forebygge en risiko.

Hvornår skal du risikovurdere

Når du er i gang med et arbejde, du ikke har lavet før, er der nogle signaler, der skal få dig til at standse op og foretage din egen risikovurdering. Du skal holde øje med:

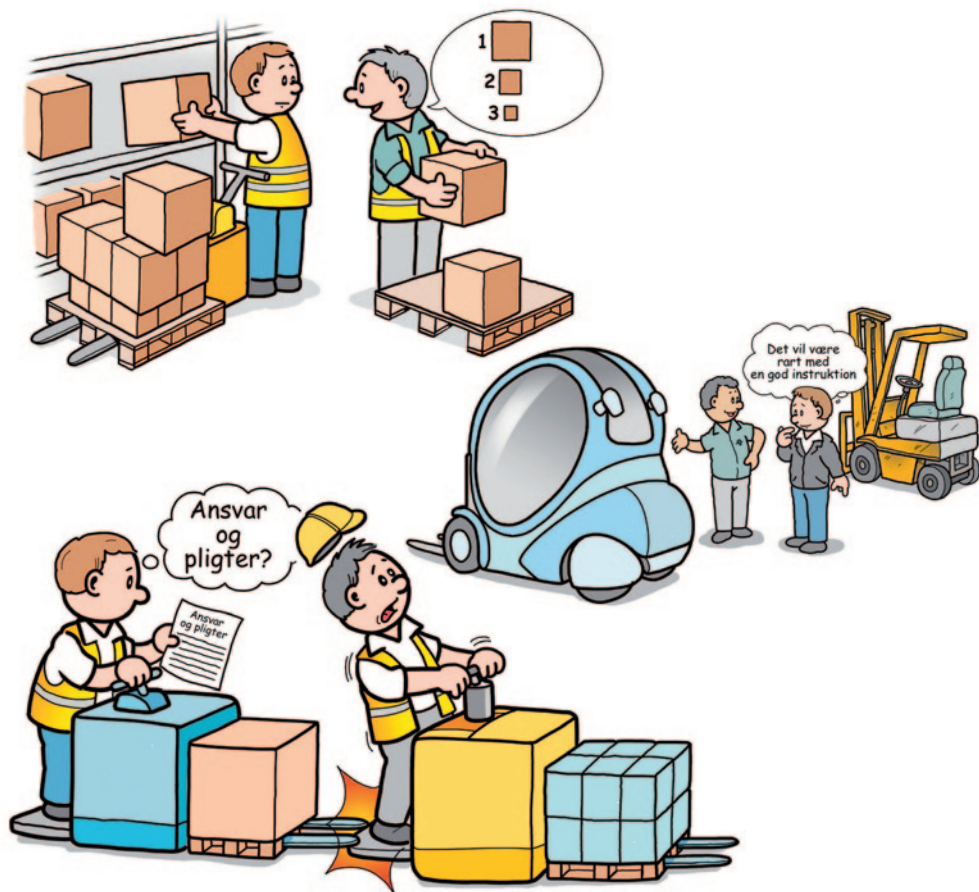
- Er tingene ikke, som de plejer - er der f.eks. flyttet om på lageret, mens jeg var på ferie, eller er kunden presset?
- Er opgaven helt ny for mig?
- Er stedet nyt for mig? Afleverer jeg f.eks. varer ude hos en ny kunde?
- Er jeg ikke helt frisk i dag? Er jeg småsyg og ikke helt i stand til at udføre mit arbejde?

Det handler om, at du skal nå at se risikoen, inden den er blevet en nærved-ulykker eller en alvorlig ulykke.

Er der f.eks. en dårligt sikret palle i pallereolen, er det en usikker situation. Løfter truckføreren pallen ud, er det en usikker tilstand og en usikker handling. Her kan du nå at risikovurdere og stoppe situationen.

Gør man ikke noget, kunne det ende med en nærved-ulykke ved, at emnet på pallen falder af og rammer jorden ved siden af en person, eller en ulykke, hvor emnet på pallen falder af og rammer en person.

Sådan risikovurderer du

Når du står over for en ny situation, handler risikovurderingen om at sige til dig selv: Når jeg nu skal udføre det her arbejde, er der så nogen risiko ved det, og hvad kan jeg gøre for at forebygge det?

Du kan spørge dig selv: Hvad kan der gå galt i situationen? Og dernæst vurdere: Er mit udstyr i orden? Passer udstyret? Skal jeg bede en om at hjælpe mig? Skal jeg ringe hjem til min leder og vende situationen?

Når du først har vurderet og evt. ændret/tilpasset nogle ting, kan du udføre arbejdet, hvis du vurderer, at det er uden risiko.

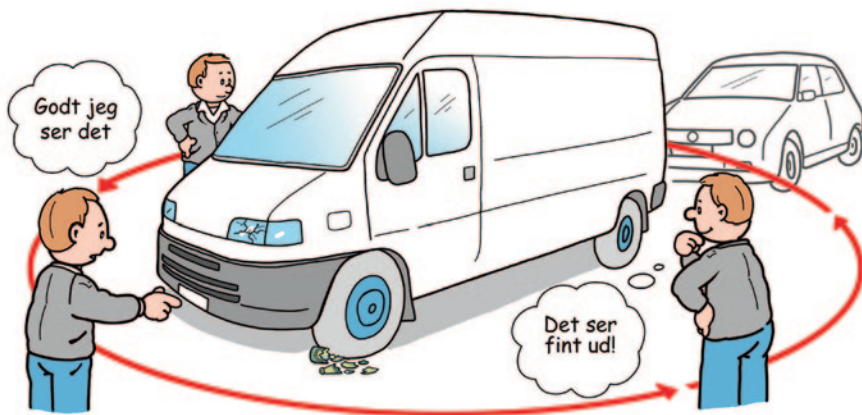

Eksempler på risikovurderinger

Det er ikke helt enkelt at beskrive, hvordan en god risikovurdering er, så her er en række eksempler på helt konkrete risikovurderinger fra hverdagen.

Chaufføren

Chaufføren går en runde om lastbilen inden turen for at tjekke dæk, lygter, is på taget, pladsforhold, koblinger mm. På den måde risikovurderer han arbejdet, og det har desuden den fordel, at han mentalt bliver "køreklar".

Teamet der skal tømme en container

Teamet samles for at planlægge arbejdet med at tømme en container, og man taler om mulige risici: Kan containeren være gasset? Er der særligt udfordrende emner i containeren? Teamet gennemgår også, hvilken påklædning og personlige værnemidler, der skal bæres eller være tilgængelige under arbejdet. Desuden gennemgår de, hvilke hjælpemidler der er til løft under arbejdet. Teamet er nu forberedt på de kendte risici ved tømningen, og ved hvilke handlemuligheder, der er ved risici, der kan opstå undervejs.

Lugemanden på et skib

Lugemanden laver inden lossearbejdet en vurdering af, om forholdene på dette skib indebærer særlige risici, der skal videregives til kollegaer, kranfører eller operationsledelsen i land. Denne risikovurdering fortsætter løbende hen over losseoperationen, da forholdene ændrer sig, efterhånden som lastrummet tømmes.

Buschaufføren

Chauffører oplever ofte uenigheder og konflikter om f.eks. betaling. Det kan være kunden, der mener, at billetten til bussen stadig gælder og kunden ved sit kropssprog viser, at han allerede er utilfreds. En risikovurdering kan betyde, at du vælger

at være fleksibel, hvis din sikkerhed er fare. Tænk mere på din sikkerhed, end om billetten er udløbet.

Lær af nær-ved-ulykker

Nær-ved-ulykker er et uvurderligt redskab i forbindelse med at gøre risikovurderinger så gode som muligt, men risikovurderingen kræver, at man på arbejdspladsen deler sine observationer af nær-ved-ulykker. Dette kommer desværre sjældent af sig selv, og arbejdsmiljøorganisationen bør derfor være med til at holde fokus ved at:

- gøre det nemt at indrapportere
- sætte særligt fokus på bestemte ulykkestyper i en periode
- lave belønninger for konkrete indrapporteringer.

Pjecen kan bestilles af
organisationernes medlemmer
gennem egen organisation.

Eller downloades på
www.bautransport.dk

Fællessekretariatet

H. C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf.: 33773377

Arbejdsgiversekretariatet

H. C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf.: 33773377

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4
1790 København V
Tlf.: 70 300 300

Layout:
Søren Sørensens Tegnestue
Tryk: PrintDivision
2. udgave, 1. oplag år 2019
ISBN nr. 978-87-93727-19-9
Vare nr. 123068

